

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

KATEDRA LINGWISTYKI STOSOWANEJ
INSTYTUT NEOFILOLOGII
KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH
UNIwersYTET RZESZOWSKI
(RZESZÓW, POLSKA)

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

17 листопада 2023 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

KATEDRA LINGWISTYKI STOSOWANEJ
INSTYTUT NEOFILOLOGII
KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH
UNIWERSYTET RZESZOWSKI
(RZESZÓW, POLSKA)

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUČ
(OLOMOUČ, ČESKÁ REPUBLIKA)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

17 листопада 2023 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2023

УДК 81'37
П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (17 листопада 2023 року).
П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2023. 141 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 8th International Scientific and Practical Internet Conference (November 17, 2023). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2023. 141 p.

У збірнику матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, доктор філософії, старш. викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 11 від 26.10.2023 р.)

©Автори публікацій, 2023

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	НОВІТНІ НАЙМЕНУВАННЯ ОСІБ ЖІНОЧОЇ СТАТІ: МІЖ УЗУСОМ І НОРМОЮ	6
СІРАНЧУК Н.М.	ПРИНЦИП ГРАДАЦІЙНОСТІ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	9
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА НА ЗАНЯТТЯХ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	13
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	LANGUAGE BARRIERS IN THE VIRTUAL CLASSROOM: STRATEGIES FOR ENHANCING COMMUNICATION IN REMOTE ENGLISH INSTRUCTION FOR CHINESE MASTER'S STUDENTS	16
ПАВЛОВА О.І.	ТЕРМІНОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ СЬОГОДНІ	20
СТАНІСЛАВЧУК Н.І.	ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ В СИСТЕМІ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	23
БОНДАРЕЦЬ Ю.Ю.	РЕФЛЕКСІЯ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	27
ОСТАПЧУК Т.А.	ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	28
ДАВИДЮК В.Ю.	СЕМАНТИКА ВИВЧЕННЯ ДІЄСЛОВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	30
КОНДРАТЮК Н.В.	ТЕРМІНОЗНАВСТВО: НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ І НАУКОВІ ШКОЛИ	34
MARENTSCHOUK Y. РИБЧАК Л.Я.	LINGUISTIQUE COGNITIVE ET SÉMANTIQUE ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	36 39

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	SEMANTIC SHIFT STRATEGIES OF VERBS OF SMELL EMISSION IN THE POLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES	43
СЕРБІН О.В., ГОЛУБОВСЬКА Ю.О.	МОДАЛЬНІСТЬ ЯК ГРАМАТИЧНА ТА СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРІЯ В ІНТЕРНЕТ-МЕТАФОРІ ВОЄННОГО ЧАСУ	46
DEMENCHUK D.	KONCEPT <i>NIERÓWNOŚĆ PŁCI NA RYNKU PRACY</i> W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	57

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	БАГАТОВИМІРНІСТЬ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ «ГОРДІСТЬ» ЯК ПІДґРУНТЯ ЙОГО КРОС-КУЛЬТУРНОГО ВАРІЮВАННЯ	60
КІНАЩУК А.В.	СПЕЦИФІКАТОРИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВИЯВУ ІРРАЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	63

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

АЛАДЬКО Д.О.	ОПИС ВІДНОСИН МІЖ ЛЮДЬМИ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИНИ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	68
ЗАЛУЖНА О.О., КАЗЕМІРОВА А.С.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТРУКТУРНО- МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОМІНАЦІЙ ЮВЕЛІРНИХ ПРИКРАС В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	72
ОРЕЛ І.І.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ СТЕРЕОТИПНОГО ПОНЯТТЯ <i>ORDNUNG</i> У НІМЕЦЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	75
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОВІРНА ПАРАДИГМА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК МОВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОДУКТ У СИСТЕМІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	78
ЧЕРКАС О.О.	ЖАРГОН І СЛЕНГ: ТОЧКИ ДОТИКУ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

МАТВИЄЄВА S.	SEMANTIC TRANSFORMATION OF ENGLISH TERMS FOR MIGRANTS: ILLEGAL, IRREGULAR, OR UNDOCUMENTED?	84
СОЛОВ'ЙОВА Л.Ф.	МЕТАФОРИЧНА КОМПОЗИЦІЯ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ	87
БОЛОТНЮК Н.А.	ОПИС ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИНИ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	90
СИВОРИГ Н.В.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ВИЗНАЧЕННЯ, ПІДХОДИ, КЛАСИФІКАЦІЇ	94

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

ЗАЛУЖНА О.О., КОЛІСНИК Д.О.	ЛЕКСИЧНІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЛЮСІ МОД МОНТГОМЕРІ «ЕНН ІЗ ЗЕЛЕНИХ ДАХІВ»)	98
--	--	----

КОНСТАНТИНОВА О.В.	СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ІРОНІЇ В РОМАНІ Ш. БАЙЗЕЛЛА «ЩОДЕННИК КНИГАРЯ»	101
КУЧМА Т.В.	АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ПОНЯТТЯ <i>GUTE HEXE</i> (ДОБРА ЧАКЛУНКА) У ПОВІСТІ О. ПРОЙСЛЕРА «МАЛА БАБА ЯГА» ЯК ПРИЧИНА КОМУНІКАТИВНОГО БАР'ЄРА	104
ЧЕБЕРЯК А.М.	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАРЦЕЛЯЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ В. ЗЕЛЕНСЬКОГО)	108
ЖАЛКО Д.Д.	ДИСКУРС-АНАЛІЗ І ПІДХОДИ ДО ЙОГО РОЗУМІННЯ	111
КОВЕРДА А.О.	ГЕНЕРАЛЬНИЙ РЕГІОНАЛЬНО АНОТОВАНИЙ КОРПУС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ДОСТОВІРНІСТЬ ЙОГО ПОШУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	114
ДРОЗД Д.С.	МОВНІ ЗАСОБИ ВТІЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ У ШЛЮБНИХ ОГОЛОШЕННЯХ	115
КОЛОМІЄЦЬ Н.М.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ МАРКЕТИНГОВОГО ДИСКУРСУ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ-КОНКОРДАНСУ ANTCONC 4.0	119
ПАВЛІВ А.А.	СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ У ПРОМОВАХ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ДЖО БАЙДЕНА)	123
СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД		
СІЄСЛІК В., ІВАНОВСКА В., КАПРАНОВ У.	ISO 18587:2017 STANDARD: NECESSITY OR REALITY?	126
ЛЕМІШ Н.Є.	‘У ТОМУ ЧИСЛІ’: ЕТИМОЛОГІЯ, СЕМАНТИКА, ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	129
РАЗУМНА К.А.	ТРАНСКОДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У НЕХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	132
СЕВАСТЮК М.І.	ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КОНФРОНТАЦІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ: ЕМОЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ	134
TASAZH V.	GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN THE TRANSLATION OF SLANG IN CINEMATIC DISCOURSE	137

mérite de refléter la réalité du langage en tant que phénomène graduel et subjectif. La linguistique cognitive offre ainsi une vision riche et nuancée du langage qui continue d'inspirer la recherche dans le domaine.

Référence:

- Clément, Frederick, & Kaufmann, Laurence. (2011). *La sociologie cognitive*. Éditions Ophrys et Éditions de la Maison des Sciences de l'Homme, Coll. Cogniprisme.
- Fuchs, C. (2004). Pour introduire à la linguistique cognitive (p. 1-24). In: Fuchs, C. (ed.). *La linguistique cognitive*, Paris: Ophrys/Maison des sciences de l'homme.
- Rastier, F. (1993). La sémantique cognitive: éléments d'histoire et d'épistémologie. *Histoire, Epistémologie, langage*, XX: 1, 133-146.

УДК 373.3.091.32:811.161.2

Рибчак Л.Я., магістрантка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Лексика відіграє надзвичайно важливу роль в комунікативно спрямованому навчанні української мови. Набуті в початкових класах лексичні знання, вміння та навички користуватися лексикою рідної мови допомагають учням точніше передавати свої думки, сприяють їхньому інтелектуальному розвитку, комунікувати з іншими членами соціуму. Важливою умовою мовленнєвого розвитку учнів початкової школи є робота над збагаченням й увиразненням їхнього словника, формування вмінь правильно, точно й образно використовувати лексику рідної мови під час продукування власних висловлювань.

Основою глибокої мовної освіти є здатність володіти словниковим запасом своєї мови. Лексична компетентність не обмежується лише знанням слів, а й умінням ефективно ними користуватися, вдало і доречно їх поєднувати. Учні мають демонструвати здатність правильно вибирати слова, фрази, прислів'я, приказки, вживати слова з переносними значеннями і застосовувати образні вислови, враховуючи контекст.

Вивчаючи лексику, учні поглиблюють свої знання мови, отримують уявлення про основну одиницю мови – слово, навчаються розуміти його семантику та правильне вживання у власному висловлюванні. Це також сприяє формуванню потреби добирати

найбільш влучне слово для виразного висловлювання думки та культивуванню мовного відчуття. Зацікавленість у словах спонукає до глибшого вивчення мови (Сіранчук, 2014, с. 102-103).

Лексична компетентність включає у себе як словникові знання, так і практичні уміння. Словникові знання відображають загальний обсяг словникового запасу особи (Луців, 2015, с. 481-482). Лексична грамотність полягає в здатності правильно добирати слова відповідно до думки та мовних норм у процесі спілкування та вмінні зафіксувати цей процес у письмовій формі. Ці практичні навички слід розглядати як істотний елемент освітнього процесу.

Для засвоєння лексичних умінь необхідно системно організувати роботу, яка спрямована на вивчення семантики слова, правильне використання синонімів, омонімів, антонімів та словникових одиниць із різними значеннями (Сіранчук, 2014, с. 528). Доречно збагачувати словниковий запас учнів стійкими мовними зворотами (фразеологізмами), спонукати здобувачів освіти до тлумачення розуміння народних прислів'їв та приказок, переказування текстів та сприйнятих відеоматеріалів.

Під час розвитку лексичних умінь в учнів необхідно акцентувати увагу на тому, що слова можуть мати одне чи декілька значень. Впровадження короткої теоретичної бази про однозначність та багатозначність слів, а також роз'яснення прямих і переносних значень, слугує важливим підґрунтям у навчанні лексичних навичок.

Як зазначає В. І. Гребінь (Гребінь, 2021, с. 27-28), під час формування лексичних навичок відбувається активна інтеграція мовних елементів нижчого порядку (слова, фрази, речення) в контекст, що сприяє ефективному оволодінню ключовими видами мовленнєвих дій. При дослідженні лексичних вмінь під час роботи над мовленнєвими видами акцент робиться на такі мовні характеристики, як-от: правильність, точність, насиченість, виразність, конкретність та логічність.

М. С. Вашуленко (Вашуленко, 2012) визначає такі ключові напрями в роботі з лексичними концептами:

1. Лексичний розбір художніх текстів, що включає в себе ідентифікацію невідомих слів та виразів, уточнення їх конкретних відтінків, розпізнавання переносних значень, а також глибокий аналіз засобів виразності, наприклад, порівнянь.

2. Пояснення лексичних значень через різноманітні методи: вказівка на конкретний об'єкт або дію, презентація зображення, вибір

синонімічних або антонімічних слів, введення нового терміна в контекст і ін.

Це сприяє поступовій акцентуалізації уваги учнів на правильному вживанні слів та фраз, що сприяє вдосконаленню їх мовленнєвих навичок. Важливо відзначити роль підходу, спрямованого на особистісну активність учня у формуванні лексичних навичок. Цей підхід акцентує увагу на індивідуальності учня, його потребах та здібностях, розглядаючи його як унікальну особистість.

Учні повинні усвідомити, що знання лексики української мови дасть можливість їм вільно володіти словом, допоможе краще опанувати граматику, орфографією, орфоепією і стилістикою, розширить знання про навколишній світ.

Практичний досвід демонструє, що на уроках варто застосовувати сучасні форми та методи: «Ранкова зустріч», «Авторське читання», «Мікрофон для учнів», взаємодія у парах, метод «Два – чотири – разом», тематичні дослідження (наприклад, «Космос» або «Світ тварин»), вправи на основі незавершених фраз, такі як «Я відчуваю...», творчі групові дискусії, гра «Згоден – незгоден» та інші.

Використання таких методик на уроках мови дозволяє учням:

- здійснювати аналіз навчального матеріалу та творчо підходити до його осмислення;
- моделювати та вирішувати освітні, життєві та міжособистісні ситуації, збагачуючи свої знання та досвід;
- навчитися співпраці в колективі, визначенню власної ролі в групі, вмінню розв'язувати конфлікти;
- розвивати вміння робити проекти, працювати самостійно та виконувати креативні завдання.

Ці завдання та вправи роблять заняття захоплюючими, зближують учнів, надають можливість кожному з них виявити свій потенціал, відверто ділитися своїми думками, аргументовано представляти свою позицію та обґрунтовувати свої рішення.

Отже, на уроках української мови метою є навчити учнів сприймати красу нашої мови, вільно нею оперувати, розвивати навички усного та писемного мовлення. Потрібно допомогти кожному учневі відкрити свою індивідуальність, вірити у себе та свої здібності. Мета вчителя в цьому випадку – зробити процес навчання захоплюючим, виховати учнів як активних учасників діалогу, які впевнені у своїх силах.

Список використаних джерел:

- Вашуленко, М.С. (2012). Сучасні методи оцінювання мовних знань учнів початкових класів. *Сучасні методика навчання*, 32, 24-25.
- Греб, М. (2014). Тенденції розвитку наукових засад методики навчання елементів лексикології в початковій школі. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 2, 96-106.
- Гребінь, В.І. (2021). Зв'язок між лексичною компетентністю та критичним мисленням у молодших школярів. *Психологія та педагогіка*, 109, 26-31.
- Луців, С. (2015). Система словникової роботи на уроках української мови як передумова інтелектуального зростання учнів початкових класів (с. 479-486). *Рідне слово в етнокультурному вимірі*.
- Сіранчук, Н.М. (2014). Формування лексичної компетентності молодшого школяра в творенні тексту. *Мова і культура*, 17, 7(175), 525-529.